

SLAVERI ANTECKNINGAR

Jean-Léon Gérôme – Achat d'une esclave, tavla från 1867

SLAVERI

HÅKANSTVÅLEKTIONER

Vad är slaveri

1. Ägodel
2. Främling i det sociala nätverket
3. Våld, eller hot om våld

...men definitionerna täcker inte riktigt alla omständigheter

När uppstod slaveri?

Tidigt. Tidigare än källorna. Neanderthalare? Den neolitiska revolutionen?

Hur blir man slav?

Skuld
Fattigdom
Krigsfånge

Olika sorters slavar

Husslavar
Produktionsslav
jordbruk/gruvor
Soldatslav

Mesopotamien

Organiserade arbetskraftsinsatser på landsbygden, inte slavar

Husslavar

Främst krigsfångar

Grekland

Husslavar

Produktionsslavar i gruvor, ej i jordbruk

Både skuldslavar och krigsfångar

Rom

Husslavar (i flera delar av hierarkin)

Produktionsslavar, särskilt i jordbruket som blev beroende av slavar.

Mot slutet av romarriket minskar jordbruksslaveriet kraftigt och ersätts med livegenskap.

slaver = slavar

Inom islam

Sharia och soldatslavar nyheter.

Inga födda muslimer. Turkar och afrikaner.

Framförallt manliga slavar.

oerhörda mängder slavar. Totalt nästan i nivå med den atlantiska slavhandeln.

Sydeuropa efter Rom

Husslaveri lever kvar, främst via Svarta havet.

Nästan bara kvinnliga slavar (jmf islam)

Upphör först på 1800-talet.

Nordeuropa efter Rom

Lite husslaveri först. Slaveriet upphör på högmedeltid.

Nordeuropa efter Rom

Inledningsvis husslaveri

Sedan avskaffas slaveriet. Varför? (se appendix)

Ni ska diskutera varför slaveriet upphör i små grupper.

Slaveri i Afrika

Inhemskt

araber

européer

Österut, norrut och västerut

Inhemskt drivet

portugiser sedan holländare sedan engelsmän.

Engelsmännen sätter också stopp för slavhandeln och slaveriet.

Leder till rasism. Triangelhandel.

Indien och Kina

Slaveri finns. Källäget osäkert. Inte jättestort. Slaveriet passar inte in i en marxistisk analys.

Sydostasien

Slaveriet omfattande. Bergsfolk. Lägre stående individer. Ingen möjlighet till avancemang eller friköp.

AFRIKANSK DIKT FRÅN CIR- KA 1000 E. KR

Dikten är en lovprisning till en *Mai* - en slags kung i gränsområdet kring Tchad/Sudan/Libyen

Du tog de första (och skickade hem) som segerns första frukter.

Barnen som grät efter sina mödrar ryckte du från dem.

Du tog slavens hustru från slaven och sände dem till vitt skilda länder.

APPENDIX: HÖGMEDELTID

Två teorier

Det finns i huvudsak två olika teorier till varför slaveriet upphörde under högmedeltiden i Nordeuropa.

Teori 1: 700-800-talet

Baseras på att det uppstod ett medeltida godssystem med livegenskap och adel på 700–800-talet. Detta skulle ha uppstått som ett svar på de hot och härjningar som vikingar, ungrare och saracener stod för på den europeiska landsbygden. Slaveriet blev också ollönsamt eftersom det inte krigades så mycket under denna period – alltså inga krigsfångar. Slavarnas ställning stärktes samtidigt som de fria böndernas ställning försvagades. Vi fick en livegen bondeklass.

Teori 2: 1000-talet

Enligt denna teori är det först på 1000-talet som godsens tillskansar sig rättigheter så att livegenskapen kan dominera: t.ex. les banalités. Handel, legala rättigheter och lönsamhet gjorde att adeln tog makten över bönder och slavar och infogade dem i ett nytt system. Även kristendomen kan spela roll. Det är enligt denna teoris förespråkare först på 1000-talet som kyrkan växer sig så stark att den kan påverka och ge argument för ett avskaffande av slaveriet.

VARFÖR AVSKAFFAS SLAVERI OCH SLAVHANDEL UNDER 1700- OCH 1800-TAL?

Inledning

Redan under 1700-talet hörs höjs röster mot slavhandel och slaveri. Med Storbritannien som pådrivare kommer det under 1800-talet en rad beslut som successivt sätter stopp för slaveri.

Årtal

1794 Frankrike förbjuder allt slaveri (men återinför det 1802)

1803 Danmark förbjuder danskar att ägna sig åt slavhandel

1807 All slavhandel på brittiska hamnar förbjuds

1814 Nederländerna och USA förbjuder sina medborgare att syssla med slavhandel

1820-1830-tal Storbritannien agerar världspolis i syfte att stoppa alla slavskepp på världshaven

1819 Frankrike förbjuder all slavhandel

1833 Storbritannien förbjuder allt slaveri på brittiskt territorium¹

1847 Sverige avskaffar slaveriet. Staten Liberia grundas för frigivna amerikanska slavar.

1848 Frankrike och Danmark förbjuder allt slaveri

1863 USA² och Nederländerna förbjuder slaveri

1888 Brasilien förbjuder som sista land i den västra hemisfären slaveri

Grupper som tog avstånd från slaveri

1) Kristna grupper – Framförallt kväkare var en kristen grupp som agerade mot slaveri. På en kväkarkongress i Philadelphia 1758 antog man följande text:

"believing that God created all men equal and that therefore no one has the right to own another human being, and slavery thus is inconsistent with Christianity"

2) Frigivna slavar – I rörelsen –abolitionisterna – som arbetade för slaveriets avskaffande förekom flera frigivna slavar. De kunde berätta på massmöten om skillnaden mellan frihet och ofrihet och också ge många detaljer åt slavlivet.

3) Ekonomer – Det fanns flera ekonomer som menade att slaveri var en olönsam institution och att den borde avskaffas av ekonomiska skäl. Ett exempel på en inflytelserik person är den engelska ekonomen Adam Smith.

4) Enskilda individer – Det förekom flera individer, framför allt i Storbritannien, som vigde sitt liv åt att bekämpa slaveriet. Dick Harrison berättar till exempel om en stats-tjänsteman, Granville Sharpe, som i domstolsförhandlingar lyckas bromsa och mildra slaveriet.

Tankar om slaveri

- upplysningsidéer om alla människors lika värde
- Kristna föreställningar om att alla är lika inför Gud
- Ekonomiska föreställningar om att slaveri är olönsamt i en marknadsekonomi

Frågor

Vilken förklaring – eller förklaringar – tycker du är viktigast för att förklara varför slaveriet avskaffades?

Är materialistiska eller idealistiska förklaringar viktigast för att förklara varför slaveriet avskaffades?

¹ Storbritannien, liksom övriga europeiska länder, betalar slavägarna kompensation för deras förlust. I Storbritanniens fall handlar det om i genomsnitt 26 pund per slav.

² Slaveriet avskaffas i nordstaterna men det dröjer till 1865 då man segrat i inbördeskriget innan det avskaffas i sydstaterna

HUR SKA VI AVSKAFFA DAGENS SLAVERI?

Inledning

Idag finns det mellan 10–30 miljoner slavar i världen. Förmodligen har det aldrig funnits fler slavar än idag.

Inledning

1948 kommer FN:s deklaration om mänskliga rättigheter som alla medlemsländer har skrivit under. Trots det förekommer det slaveri i stort sett i alla världens länder.

Ur FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, artikel 4:

”Ingen får hållas i slaveri eller trälldom; slaveri och slavhandel i alla dess former skall vara förbjudna.”

Typer av slaveri

Det vanligaste slaveriet idag sett till numerären är förmodligen skuldslaveri, vilket är särskilt vanligt i Asien.

Sexslavar – ofta traffickingoffer – är en stor kriminell industri i hela världen.

I krigszoner förekommer mycket slavar. I delar av Sudan har det sedan slutet av 1960-talet förekommit inbördeskrig. I Kongo har statsapparaten sedan 1990-talets mitt i praktiken upplösts och i olika delar av landet pågår ett mer eller mindre kontinuerligt krig. Här förekommer mycket slaveri.

Frågor

Du ska tillsammans med några klasskamrater ta fram en handlingsplan för hur slaveriet ska avskaffas.

- Vilka åtgärder är viktigast, och vilka åtgärder ska komma först?
- Är åtgärderna främst av idealistisk eller materialistisk karaktär?